Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го ГРУДНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 15, 1954. No. 241. VOL. LXI.

АЙЗЕНҐАВЕР ХОЧЕ ВІДКЛАСТИ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ

ПРОСИТИМЕ КОНҐРЕС ПРО ВІДКЛАДЕННЯ НА РІК ЗАКОНУ ПРО ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ ВІД КОРПОРАЦІЙ І ВІД ПРОДАЖУ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер виявив свою програму, яку він предложить 84 Конґресові. В цій його програмі не буде сенсаційних пунктів, бо найважливішою справою буде те, що президент проситиме Конґрес про відкладення на один рік закону про зменшення податку від корпорацій і від продажу деяких товарів, який то закон мав почати діяти 1 квітня 1955 року. 83 Конґрес прийняв минулого року закон про те, щоб зменшити з 52 до 47 відсотків податки від корпорацій, а також про зменшення податків від продажу деяких товарів, як газоліна, цигарки, алькогольні напитки (горілки, пиво і вино) та авта. Зменшення цих податків спричинить недобір державній скарбниці на три більйони долярів. Недавно секретар скарбу Джордж М. Гомфрі передбачав, що державний дефіцит у році, що зачнеться 1 липня 1955 мав би виносити 4,375,000,000 долярів. Президент хотів би зменшений той передбачений дефіцит і тому проситиме Конґрес вікласти на один рік діяння закону про зменшення податків від корпорацій і від продажу деяких товарів. Цю свою програму виявив президент республіканським провідникам у Конґресі, а найближчого дня нараджуватиметься також і з демократичними провідниками, де головною темою нарад буде справа закордонної політики і державної оборони. Конференція президента з республіканськими провідниками відбулася в дуже гармонійній атмосфері. На ній порушено такі справи: 1. Президент проситиме Конґрес про надання прав стейту Гаваям. 2. Про лібералізацію закону про торгівлю з закордоном, це значить про продовження повновластей президента зменшувати мито на імпортовані до ЗДА товари. 3. Про поправку до Конституції, яка зменшувала б виборчий вік до 18 років. На цій конференції обговорювано також і закордонну політику, про яку реферував державний секретар Джан Фостер Доллес. Але основніше ця справа буде висвітлена на конференції з демократичними провідниками, які мають більшість в новому Конґресі.

Труман домагається опублікування документів бувших президентів

Вашингтон. — Бувший президент Геррі Труман заявив в інтерву з телевізійним колумністом Дрю Пірсоном, що, на його думку, уряд повинен опублікувати всі документи, які залишаються після президентів. Згідно з законом кожний президент, залишаючи свій уряд, забирає всі документи з собою, як приватну власність. (До них не належать такі урядові документи, як закони та інші документи, що їх підписує президент). Труман каже, що багато документів бувших президентів пропадає, бо їхня родина деколи не має змоги їх зберігати, або продає їх приватним особам, коли опиняється в скрутному фінансовому становищі. Досі уряд видрукував документи тільки одного президента — Джорджа Вашингтона, а Прінстон університет видрукував документи президента Томаса Джефферсона. Документи бувшого президента Гувера зберігаються в Стемфордському університеті, а Рузвелта — в його домі в Гайд Парку, Н. Й. Труман збирає фонди на окрему Бібліотеку-Музей свого імени в Індепенденсі, Мо., де думає зберігати 3.-500,000 документів. Бібліотека-Музей має коштувати 1,-700,000 долярів. Труман промовляв у Филаделфії на обіді, на якому були присутні 800 гостей, що платили за вступ по 70 долярів. Дохід із цього обіду призначений на його Бібліотеку-Музей.

Леґіон Пристойности проти неморальних фільмів

Ню Йорк, Н. Й. — Леґіон Пристойности поновив свою діяльність, спрямовану на те, щоб публіка не відвідувала кінотеатрів, в яких демонструють непристойні й неморальні фільми. В Нюйоркській архидієцезії в неділю під час богослужень у всіх римокатолицьких церквах священики відбирали від вірних приречення не ходити на огляд шкідливих для моралі фільмів. Це приречення звучало так: „І буду робити все, що зможу, щоб скріпити публічну опінію проти продукції непристойних і неморальних фільмів" і прирікаю „не відвідувати тих розривкових місць, де такі фільми висвітлюють". Леґіон Пристойности складає списки непристойних і неморальних фільмів, а деякі релігійні часописи, головним чином католицькі тижневики, публікують ці списки. Минулого року Леґіон визнав за шкідливий фільм „Місяць є синій".

В АМЕРИЦІ

● **Команда фльоти** подала до відома назви 33-ох воєнних кораблів, які будуть переведені з портів на Атлантику до портів на Західньому узбережжі. Між цими кораблями — два кружляки і 16 панцирників.

● **Президент Айзенгавер** дістав з рук секретаря скарбу Джорджа М. Гомфрі бронзову „Медалю Айзенгавера", яку державна скарбниця карбує на честь кожного президента. Цю медалю дістали також всі члени президентового кабінету. Її можна купити за $2.50 разом з поштовою пересилкою.

● **Бувший командант** 8-ої армії в Кореї генерал Джеймс Ван Фліт повідомив депешею сенатора Джозефа МекКарті, що він перестає його підтримувати після того, як МекКарті заатакував Айзенгавера. Ван Фліт назвав напад МекКарті на Айзенгавера „каригідним".

● **Статистик** Методистської Церкви в ЗДА, проповідник Алберт С. Гувер повідомляє, що ця Церква нараховує в 1954 році 9,223,152 вірних, — на 71,-628 осіб більше в порівнянні з попереднім роком.

● **Рух у 42 концернових,** т. зв. „ланцюгових", крамницях збільшився в листопаді цього року на 4.7 відсотка супроти того самого місяця в минулому році. Ці крамниці продали впродовж 11-х місяців товарів на суму 11,179,564,827 долярів.

● **В Учительському каледжі** при Колумбійському університеті студіюють 369 студентів з 59 країн. Найбільше з цього числа студентів походить з Філіппін, Канади та Формози.

● **Президент Айзенгавер** уперше полуднував в своєму ще незакінченому домі в Ґеттисбурґу, Па. Президент із дружиною та приятелями їв сендвічі і пив каву в домі, який має сто років і який президент відбудовує, щоб у ньому жити на старість.

● **Президент Університету** в Сінсінаті заявив, що цього року восени вписалося до 846 признаних університетів і чотирирічних каледжів 1,895,280 студентів і студенток, з чого 1,383,750 студіюють повний час, а решта тільки частинно. Він ствердив, що тепер більше учнів середніх шкіл записується до університетів, зокрема на інженерію і на виховні відділи.

ПРЕЗИДЕНТ ВІТАЄ КОРОЛІВ

Президент Айзенгавер вітає в Білому Домі іранського шаха Могаммеда Реза Палеві та його дружину, королеву Сораю. Шах відбуде у Вашинґтоні низку конференцій і опісля продовжуватиме свою поїздку по ЗДА.

ЗДА випереджують СССР в продукції атомової зброї

Вашингтон. — Голова Комісії Атомової Енерґії адмірал Луїс Л. Стравс заявив в інтерву з кореспондентом журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", що ЗДА зробили в останньому часі „раптовний і задовільний" поступ в продукції атомової зброї. На запит журналіста, чи ЗДА випереджують СССР, Стравс відповів: „Так. Ми почали скоріше. Ми маємо більше матеріялу для експериментів і багато більше можливостей. Я гадаю, що ми маємо багато більше дослідних машин". Стравс заявив, що ЗДА досі видали на атомову енерґію понад 8,500,-000,000 долярів, а надалі видаватимуть кожного року по два більйони долярів. Один журналіст запитав Стравса, чи стає світ більш радіоактивним внаслідок щораз частіших випробувань атомової зброї. Стравс відповів ствердливо, але зазначив, що ця радіоактивність незначна. Промовляючи на Форумі Університетської Молоді „Ню Йорк Таймсу" Стравс заявив, що він з оптимізмом дивиться на атомове майбутнє людства. Він не вірить у те, щоб атомова енерґія знищила цивілізацію, як це дехто з песимістів припускає. „Я вірю, сказав Стравс, що людина легше навчиться контролювати атомову силу, ніж саму себе". Перед адміралом Стравсом промовляли представники молоді, які висловили побоювання, щоб мала група людей не використала атомової енерґії для знищення здобутків людства. Стравс на це відповів, що й електрична сила була небезпечною після її винаходу, а ще давніше такою ж нищівною силою був огонь, але ці сили використовує людство на своє добро. Стравс запевняв дискутантів, що уряд не тримає в тайні відомостей про атомову бомбу, а ділиться ними з іншими державами, щоб можна було використовувати новововідкриту енерґію для добра всього людства.

ЗДА не підтримають претенсій греків на Кипр

Об'єднані Нації. — Об'єднана комісія Генеральної Асамблеї ОН — політична й безпеки — від вівтірка 14-го ц. м. мала обговорювати скаргу Греції проти Англії. Греція вимагає признати грекам право самовизначення на Кипрі й перевести під доглядом Об'єднаних Націй плебісцит, що має вияснити чи Кипр повинен належати до Греції, як її інтеґральна частина, чи далі бути колонією Англії. З'єдинені Держави, які мають тісний союз як з Англією, так і з Грецією, опинились у дуже незручній ситуації. З одного боку вони в принципі признають право самовизначення за всіми народами, а з другого побоюються, щоб перехід правління на Кипрі в руки Греції не послабив стратегічної ситуації НАТО у надзвичайно важливій східній частині Середземного моря. Найбільше Греції пошкодила інтенсивна аґітація комуністів за плебісцитом на Кипрі. Остаточно ЗДА вирішили повідомити грецький уряд, що вони вважають, що тепер не є час для процесу з Англією за Кипр і що Об'єднані Нації не є добрим тереном, щоб на ньому держави Заходу публічно процесувались.

„Ані одного випадку в Дні безпечної їзди!"

Шикаґо. — Окремий комітет, який є під опікою президента Айзенгавера, визначив середу, 15 грудня, „Днем безпечної їзди" в цілій цій країні. Ціллю цієї акції є, щоб у тому дні було якнайменше випадків на шляхах ЗДА. Президент Айзенгавер заявив ще 16 листопада, що він вірить у те, що „кожний американець причиниться до того, щоб той день був без жадного автового випадку в цілій нашій країні". Директор цього комітету закликає мотористів, щоб були обережні в їзді автами не тільки в той один день, але кожного дня в тижні. Від 1 вересня 1899 року, коли занотовано перший випадок смерти від авта, до 1 грудня цього було 1,110,000 фатальних випадків на шляхах і вулицях ЗДА, а минулого року було 38,300 випадків смерти. Попереднього року пересічне денне число нещасливих випадків становило 27,000. Найбільше нещасних випадків буває під час Різдвяних Свят, коли короткі дні. Передбачають, що в середу буде на шляхах і вулицях ЗДА коло 50 мільйонів моторових возів і коло 150 мільйонів осіб-піхотинців. Радіо, телевізії і часописи закликають населення до обережности не тільки в „Дні безпечної їзди", 15 грудня, але і у всіх інших днях.

ЗУАДК ПОЖВАВЛЮЄ ПЕРЕСЕЛЕНЧУ І ДОПОМОГОВУ АКЦІЇ

Д-р В. ҐАЛАН ВЗЯВ УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ МІЖУРЯДОВОГО КОМІТЕТУ ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ МІҐРАЦІЇ В ЖЕНЕВІ, ВІДНОВИВ ДОТЕПЕРІШНІ ТА ПІДПИСАВ НОВІ МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРЕННЯ В СПРАВІ УЧАСТИ ЗУАДК У ПЕРЕСЕЛЕНЧІЙ АКЦІЇ

Д-р Володимир Ґалан

З доручення Дирекційної Ради Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, очолюваного д-ром Л. Мищугою, екзекутивний директор цього Комітету, д-р Володимир Ґалан, виїхав з кінцем м. м. (20-го листопада) до Европи, щоб взяти участь у важливій конференції Міжурядового Комітету для европейської міґрації, яка відбулася 30-го листопада в Женеві, та полагодити ряд інших важливих справ, зв'язаних з переселенчою і допомоговою акціями ЗУАДК в користь українських еміґрантів на европейському терені. Під час своїх відвідин в Европі, д-р В. Ґалан хронологічно полагодив такі справи:

Прибувши до Франкфурту 21-го листопада, відбув там вступні наради з директором Европейського Відділу ЗУАДКомітету, адв. М. Родиком, обговоривши з ним основні переселенчо-допомогові проблеми ЗУАДК на европейському терені. Наступного дня, в понеділок 22-го листопада, відвідав д-р Володимир Ґалан керівника ЮСЕП (Юнайтед Стейтс Ескейпі Програм) на Европу, п. Ричарда Бравна, та його заступника п. Ерика Гюза, і з ними та з керівниками поодиноких відділів Праграми відбув наради в справі участи ЗУАДКомітету в керованій ними Програмі. У висліді тих розмов, керівники ЮСЕП погодились не тільки на продовження, але й на поширення існуючих між ЗУАДКомітетом і ЮСЕПпрограмою умов в справі переселення українських втікачів. Представники ЮСЕПрограми висловлювали, зокрема, своє велике признання за участь ЗУАДК в урядових американських переселенчих та допомогових акціях і за взірцеве ведення діловодства Европейського Відділу ЗУАДКомітету, перевірку якого, на підставі існуючих домовлень, представники ЮСЕП переводять. При цій нагоді представник уряду праці в ЮСЕП, п. Говард Карпентер, поставив ЗУАДКомітетові до розпорядження деяку кількість завірень на працю для українських кандидатів на переселення.

23-го листопада д-р В. Ґалан побував у Бонні, столиці Західньої Німеччини, де відбув низку конференцій з представниками федерального уряду, зокрема з керівником міністерства для втікачів, д-ром Вернером Мідельманом, обговорюючи з ним цілість проблем української еміґрації в Німеччині. Д-р Мідельман запевнював, що з боку керованого ним міністерства українські еміґранти можуть розраховувати на далекойдучу допомогу, якщо самі матимуть конкретні і реальні пляни. Там же д-р В. Ґалан відвідав представника Високого Комісара ОН для справ утікачів, представництво КАРЕ та американський консулят, де інтервеніював у справі переселенчих віз для українських кандидатів на переселення. У відповідних властях інтервеніював він знову в справі ув'язнених за різні провини українських втікачів та в поодиноких випадках добився конкретних успіхів. У цю інтервенцію були включені теж трос засуджених на в'язницю за напад на „федералістичного" діяча Гулая.

Багато уваги і часу віддав представник централі ЗУАДКомітету внутрішнім справам Европейського Відділу ЗУДК та українській еміґрації взагалі. В п'ятницю 26-го листопада дійшло до нового порозуміння між Европейським Відділом ЗУАДКомітету та ЦПУЕН, Центральним Представництвом Української Еміґрації в Німеччині в справах переселенчої і допомогової акції на німецькому терені. Чергового дня весь день тривали наради працівників ЕВ ЗУАДК, в яких взяли участь теж представники Австрії, Франції і Бельгії. Пополудні в домі „Культури" відбулася зустріч д-ра В. Ґалана з представниками місцевого українського громадянства та преси.

Проте, головною метою поїздки д-ра В. Ґалана до Европи була конференція Міжурядового Комітету Европейської Міґрації в Женеві, в якій взяли участь представники 24 держав та 37 міжнародних допомогових аґенцій, в тому числі і нашого ЗУАДК. Важливість цих нарад видно вже хоч би з того, що американська делеґація, яку очолював директор адміністрації нового переселенчого закону п. Скот МекЛовд, складалась із 14 осіб, крім великої кількости осіб з Бюра Закордонної Адміністрації та двох конґресменів. Крім д-ра Ґалана, в цій конференції взяв участь теж европейський директор ЗУАДК адв М. Родик, і це відмічено в усіх офіціяльних документах з тієї конференції. З уваги на те, що статут Комітету вже ратифікувала потрібна кількість держав, дотеперішній провізоричний характер Комітету змінено на постійну міжурядову міґраційну аґенцію, на першого голову якої обрано заслуженого, довголітнього американського дипломата п. Гю Ґібсона, який через два тижні після того несподівано помер на удар серця, про що була окрема вістка. З його смертю українці зазнали великої втрати, бо він мав велике зрозуміння до справ українських втікачів і високо оцінював працю ЗУАДК. Заступником Ґібсона був обраний п. П'єр Джекобсон. В середу, 1-го грудня, представники ЗУАДК підписали з цим Комітетом новий контракт на переселення наших скитальців на основі нового закону.

Після конференції в Женеві, д-р В. Ґалан відвідав ще більші скупчення української еміґрації в европейських країнах та інтервеніював в їхніх справах у місцевих урядах. Сьогодні мав д-р Ґалан повернутись з Европи назад до Филаделфії, щоб на базі нових і відновлених дотеперішніх домовлень та контрактів ще більше пожвавити переселенчу й допомогову акцію ЗУАДКомітету на користь українських втікачів.

Українець — посадник Виндсору в Канаді

Виндсор, Онтеріо, Канада. — У виборах на посадника міста Виндсор переміг відомий місцевий діяч, головним чином у спортових колах, Михайло Петрик, якого вибрано на посадника цього промислового міста. Петрик впродовж шістьох років був членом Міської ради Виндсору, а після виборів із 6 грудня очолюватиме Міську управу. Він є сином української родини, яка переселилась із Західньої України до Канади. Петрик зорганізував був у Виндсорі українську дружину м'якого м'яча (софт бол). Виборчим гаслом Петрика було „за здоровий індустріяльний розвиток".

Московська Православна Церква на послугах у Молотова

Москва. — „Патріярх Москви і вся Руси" Алексєй і три інші постійні члени Синоду Російської Православної Церкви оприлюднили на сторінках „Правди" й „Ізвєстій" заяву солідарности з рішенням недавньої конференції СССР і його сателітів у Москві, з благословенством для комуністичних достойників і їх роботи „на користь миру".

ЗНОВУ З'ЇЗД МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗАХОДУ У ПАРИЖІ

РАДА НАТО МАЄ РОЗГЛЯНУТИ НАЙВАЖНІШІ СПРАВИ, ЗВ'ЯЗАНІ З ОЗБРОЄННЯМ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ. — ДОЛЛЕС, ГОМФРІ, СТАССЕН І АДМІРАЛ РЕДФОРД У ДОРОЗІ ДО ПАРИЖУ

Париж. — В середу 15 грудня відкривається у Парижі сесія Ради Північно-Атлянтійського Пакту (НАТО) з участю майже всіх міністрів закордонних справ 15-ти західніх держав. Заповіджено вже зустріч державного секретаря Доллеса з англійським міністром закордонних справ Іденом і французьким прем'єром і міністром закордонних справ Мендес-Франсом. Найважнішими темами всіх офіційних і неофіційних але не менше важливих нарад, буде справа озброєння Західньої Німеччини й її формальне приступлення до НАТО та у зв'язку з цим її роля в НАТО, система контролі над зброєнням Німеччини й створення політичної Ради будучої Західньо-Европейської Унії, яка постане з хвилиною завершення ротифікації всіх Паризьких протоколів, що поширюють т. зв. Брюсельський пакт також на Західню Німеччину й Італію. Очевидно, що одною з найважніших справ, над якою будуть радити керівники всього антикомуністичного Заходу, є відношення до безупинних спроб і погроз Москви, яка всіми способами хоче перешкодити ратифікуванню Паризьких протоколів Францією і іншими заінтересованими західніми державами. Річ ітиме про дальше скріплення такої єдности західніх держав, яка не дала б себе захитати під совєтським натиском. Існує острах, що коли б СССР раптово змінив „миролюбний" тон, що його прийняв після смерти Сталіна, на войовничо-погрозливий, то англійський і французький уряди, які мусять вічно втихорювати пацифістів і угодовців у своїх парляментах, опинились би у поважних труднощах.

Поруч із суто-політичними нарадами, у Парижі будуть вестись також суто-військові. Вони будуть торкатись проблеми військової чи цивільної контролі над атомовими родами зброї НАТО й права вжити їх на випадок воєнної потреби, — проблеми передачі атомової зброї під міжнародне командування чи командування окремих держав, і т п. Рада НАТО буде займатися також звідомленням, що його предложить Військова Комісія НАТО, яка радила в днях 21-22 листопада ц. р.

Яке велике значення матимуть ці теперішні Паризькі наради, на це вказує сам склад американської делеґації. Її становлять державний секретар Дж. Ф. Доллес, секретар фінансів Джордж Гомфрі, директор закордонних операцій Гарольд Стассен і кількох вищих урядовців державного департаменту. Крім цього до Парижу вже відлетів шеф об'єднаних штабів збройних сил ЗДА, адмірал Радфорд, який на Раді НАТО заступатиме постійного репрезентанта ЗДА в штабі НАТО, генерала Коллінса, який тепер перебуває із спеціяльною місією в Індо-Китаї. Головні делеґати ЗДА виїздять до Парижу із своїми дружинами.

Жукова призначать командантом східньої армії

Москва. — В дипломатичних колах у Москві поширилась поголоска, що коли, внаслідок ратифікації Паризького договору про озброєння Західньої Німеччини, дійсно буде здійснений проєкт недавньої Московської конференції про створення одної східньої армії з армії СССР і сателітських армій, то командантом усіх збройних сил стане маршал Георгій Жуков. Його становище було б таке саме, як становище Д. Д. Айзенгавера, коли він був першим командувачем збройних сил НАТО, чи генерала Риджвея, що прийшов на місце Айзенгавера, або тепер генерала Ґрунтера. Жуков, який головував на засіданні союзних військових командантів, на якому німці офіційно підписали акт безоглядної капітуляції, був першим командувачем совєтських збройних сил у Східній Німеччині. Тоді він нав'язав особисті добрі взаємини з командувачами збройних сил ЗДА, Англії і Франції, а зокрема познайомився і з генералом Айзенгавером.

7-ма фльота завела пресову цензуру

Токіо. — Командування Сьомої американської фльоти, яка перебуває на водах Формози, повідомило, що надалі не вільно подавати ніяких відомостей до преси без попереднього погодження з цензурою. Журналісти, які перебувають на Далекому Сході й хочуть надавати відомості також про Сьому фльоту, мусять зареєструватись і підписати заяву, що будуть точно додержувати всіх приписів цензури. Командування фльоти пояснює це розпорядження численними випадками з останнього часу, коли в газетних вістках появлялись подробиці, що їх може використати ворог. З уваги на загострення ситуації біля Формози заходить потреба зберігати більшу обережність з проголошуванням всяких вісток військового характеру.

В СВІТІ

В Ізраїлі офіційно проголошено, що від минулої середи зникла безслідно військова падруля з 5-ти вояків. Військові чинники припускають, що їх або вбито, або схоплено, причому недвозначно вказують пальцем в сторону Сирії.

● **Донька Карла фон Осецкі,** німця, який в 1938 р. дістав був мирову нагороду Нобля, внесла судову скаргу до уряду, щоб їй признали зворот сконфіскованих нацистською владою $39,303. Осецкі, політичний діяч і письменник, був в'язнем нацистів і помер в 1938 році. Західньо-німецький президент Гойсс наказав тим часом видати Розалінді Осецкі, що тепер є дружиною норвезького журналіста, 5,000 нім. марок із спеціяльного фонду.

● **У Туреччині** реорганізують військову академію, яка існує вже 108 років, на зразок американської академії у Вест Пойнті. До цього часу в турецькій військовій академії вивчали головно військові дисципліни і переходили фізичний вишкіл. Тепер введуть науку міжнародного права, економіки, дипломатичної історії, психології й інших невійськових дисциплін.

● **У Парижі** відкрито музей німецьких злочинів, доконаних під час окупації Франції в рр. 1940-44. У голлі цього невеличкого музею стоїть фіґура людини, яку розстрілює відділ німецьких вояків. На експонатах цього музею відвідувачі знайомляться з терором, депортаціями, що їх переживав французький народ, а також з його визвольним рухом, придушуваним німецькими військами. Молодь має дармовий вступ.

● **Західньо-берлінські** адвокати оприлюднили пересторогу східньо-німецьким комуністам, що коли Німеччина буде об'єднана і повернеться державний правопорядок, то їх притягатимуть до відповідальности за протизаконні вчинки. Досі зареєстровано 4,200 комуністичних діячів, що допустились різних злочинів. Загалом записано вже 43,378 злочинних діл у Східній Німеччині. Займається цією реєстрацією Антикомуністична Ліґа Вільних Юристів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕНЬ ОБЕРЕЖНОЇ ЇЗДИ

На підставі рішення президента Айзенгавера, день 15-го грудня проголошено в цілій країні як „день обережної їзди". У зв'язку з цим поведено в цілій країні найширшу освідомчу акцію та пропаґанду, як серед шоферів, так і серед пішоходів, закликаючи їх до спеціяльної обережности та найповнішого респектування всіх правил автомобільного і пішого руху, щоб у той спосіб бодай частинно зменшити ті направду гекатомби жертв, що їх завдає країні кожного року постійно зростаючий автомобільний рух. Один окремий „день обережної їзди" мав би спричинитися до освідомлення загалу про страшну загрозу автомобільних випадків та вплинути на те, щоб правила їзди і руху респектувалось не тільки впродовж одного дня, але завжди.

Щоб зрозуміти ту страшну загрозу та прямо катастрофальні наслідки автомобільних випадків, що спонукали до окремої екзекутивної акції президента країни, вистачить згадати, що впродовж 1953-го року в цій країні кожної чотирнадцятої хвилини гинула одна людина в автомобільному випадку на дорогах, кожної 23-ої секунди одна людина була важко поранена, а матеріяльні втрати усіх тих майже 10 мільйонів нещасних випадків на дорогах упродовж минулого року становили 4 більйони долярів.

При цьому інтересні причини тих нещасливих випадків. Отже, 3 на кожних 10 водіїв, що мали нещасливий автомобільний випадок, їхали швидше, ніж дозволяє закон; 24 на 100 замішаних у нещасливі випадки шоферів були під впливом алькоголю; один на кожних 17 шоферів, що мали випадки, був нездоровий, а один на шість нещасливих випадків трапився при поганій погоді: дощ, сніг чи мряка.

Звичайно, де рубають ліс, там і тріски летять. В Америці, що має автомобілів трохи менше від кількости населення, мусять бути і автомобільні випадки. Лихо тільки в тому, що величезної частини цих випадків можна уникнути при обережній їзді, при належній увазі до законів та свідомости всіх тих загроз і небезпек, що їх створює автомобільний рух. Правда, стейтові і міські власті намагаються зменшити кількість нещасливих випадків загостренням законів та кари за їх переступлення, але жадні закони та кари не дадуть бажаного результату, якщо саме населення не матиме відповідної свідомости та виховання.

Урядові і громадські інституції, що беруть участь у цій кампанії для зменшення кількости нещасливих випадків, і сам президент Айзенгавер у своєму екзекутивному декреті в цій справі рекомендують шоферам і пішоходцям три засади: 1) будь ввічливий, 2) респектуй закон і 3) будь обережний. Усі ці рекомендації мають першорядне значення для зменшення масакри на дорогах. Багато автомобільних випадків трапляється тільки тому, що водій автомашини обстоює своє „право дороги". На цю тему в шоферському підручнику, виданому в Ню Джерзі, вміщено промовисту епітафію — надгробний напис, де сказано: „Тут спочиває шофер, який мав право дороги, але згинув так, якби його не мав". Респектування законів — справа самозрозуміла і конечна, але чемність і обережність в автомобільному та пішому русі включають також і закон і становлять головну передумову для зменшення кількости автомобільних випадків, у яких втратило своє життя чи було покалічених теж багато українців.

„Їдь і йди так, як би ти хотів, щоб кожний їздив чи ходив!" — це гасло „дня обережної їзди", яке доповнено ще пересторогою і порадою: „Їдь обережно сьогодні, щоб міг їхати ще завтра!" Це повинні мати на увазі теж численні українські власники і водії автомашин.

ФОНДИ НА „ВЕСЕЛКУ"

Збірка фондів на видавання дитячого журналу „Веселка", четверте число якої вже появилося і було розіслане з вчорашньою „Свободою", переступила дев'ять тисяч долярів. Це вже поважна сума, але ще далеко не вистачальна, щоб могти забезпечити тривку фінансову базу не тільки для видавання журналу, але й його розбудови та поліпшень, зокрема технічних, чого загал читачів вимагає. Рівночасно в списках тих, які вже надіслали свої пожертви, не було ще багатьох імен навіть загальновідомих громадян, і не було ще великої кількости відділів УНС. Збірка фонду на „Веселку" продовжується і поодинокі особи головно відділи УНС, що власне тепер відбувають свої річні збори, повинні виконати цей свій обов'язок та внести свій вклад в розбудову видавництва, яке має забезпечити будучність нашої спільноти в цій країні.

АЙЗЕНГАВЕР—НОВЛЕНД—МекКАРТІ

Голова республіканської партії Голл запевняє, що публічний виступ сенатора МекКарті проти президента Айзенгавера з висловленням жалю, що він, МекКарті, піддержував кандидатуру Айзенгавера в останніх президентських виборах, — що та остання „екстратура" висконсінського сенатора спричиниться радше до зцементування, як розбиття республіканської партії. Голл підкреслив при цьому, що він не говорить з повітря, висловлюючи тільки власні міркування, а спирається на опінії найчільніших республіканських діячів.

Здається, що ця заява Лінарда Голла з'ясовує дійсно правдивий стан, а не є тільки деклярацією для рятування престижу республіканської партії, надщербленого різними проявами внутрішніх розбіжностей. Вже нині, заледве через кілька днів після отієї „бомби" сенатора МекКарті, видно, що його близький приятель і однодумець сенатор Мундт мав повну рацію й куди більше вичуття ситуації, коли наполегливо просив МекКарті затримати ту свою „бомбу" в кишені й не кидати її. Вже нині видно виразно, що найбільша небезпека для єдности й майбутности республіканської партії в найближчих президентських виборах у 1956 році лежала не в спорі довкола особи сенатора МекКарті, а в розбіжностях між президентом Айзенгавером і лідером республіканських сенаторів — Новлендом.

Політичне значення Джозефа МекКарті полягає в його популярності, як безкомпромісового антикомуністичного борця. Але він не є інтелектом, своїми неконтрольованими політичними й особистими манерами не надається до ролі лідера, а його амбіціонерство, еґоцентризм і гін до реклями відштовхують від нього його найближчих приятелів. І тому він не формував і не формує політики, а його престижу, високого серед сірої публіки, не помічається в Сенаті й за кулісами, де твориться історія. Всі познаки вказують на те, що його виступ проти президента був чимось більшим, як грубою помилкою. Сен. МекКарті викликав досі застереження проти своїх метод. Це тільки явні й закаптурені комуністи й ультраліберали поборювали його за його протикомуністичне становище. Але їхня кампанія тільки скріпила б його становище, якби він не змобілізував проти себе також яскравих антикомуністів у Сенаті, подратованих і обурених, що їх висконсінський колеґа всю заслугу в поборюванні комунізму приписує виключно собі й до заслужених антикомуністів ставився так само, як до комуністичних злочинців на лаві обвинувачених. І це, а ніщо інше — пишуть найбільш утаємничені вашинґтонські пресові коментатори — насторожило до сенатора МекКарті також самого президента й продиктувало президентові зайняти невтральноприхильне становище до проєкту осудження МекКарті цілим Сенатом. Коли б МекКарті затримав був свій „добрий гумор", проявлений перед журналістами безпосередньо після того, як усі демократичні й рівно половина республіканських сенаторів кинули на нього анатему, він мав би поважні шанси політично відбитись, бо маса громадянства була проти такого, як він сам правильно висловився, „цирку". Але він не знав ніколи міри й не мав політичного вичуття. Закидаючи Д. Д. Айзенгаверові слабість у відношенні до комуністів, він поставив себе на рівну дошку з б. президентом Труманом, коли той закинув Айзенгаверові — антисемітизм. Труман перетягнув був струну і його атака на Айзенгавера відбилась бумеранґом і вдарила демократів, що програли президентські вибори. Удар збоку МекКарті, виміряний в президента, вдарить самого сенатора, бо він перетягнув струну і здискредитував себе. Коли він мріяв про кандидатуру на віце-президента в наступних виборах, то тепер очевидно замкнув собі дорогу до вищої кар'єри. В Америці таких помилок не забувають.

Зовсім інша справа з Вільямом Новлендом. Це, — як пише „Нюзвік", один із найкраще зорієнтованих журналів у ЗДА, — „ціла людина". Коли він унаслідував після Роберта Тефта місце лідера сенатської більшости, то Тефта ставили вище, як індивідуальність з прикметами лідера й державного мужа широкої міри. Але й Новленд є непересічним державним діячем. І він є запереченням демагогії та автореклями. Коли він голосував проти осудження МекКарті, то робив це з суто політичних причин, маючи на увазі саме сучасну міжнародну ситуацію, в якій треба демонструвати своє антикомуністичне обличчя. Коли він виступив проти теперішньої закордонної політики Айзенгавера-Доллеса у відношенні до питання „співіснування", то тому, що водночас є репрезентантом іншої закордонно-політичної концепції. І в цій закордонно-політичній концепції він має за собою більшість шефів об'єднаного штабу американських збройних сил і віце-президента ЗДА. Він не має контркандидата на становище лідера республіканських сенаторів і, мабуть, не матиме успішного контркандидата на найближчій виборчій конвенції республіканської партії, коли б сам Айзенгавер відмовився кандидувати вдруге. І Новленд, як політик і державний муж, очевидно негайно виступив в обороні Айзенгавера і проти МекКарті, в обороні престижу голови держави, що втішається величезним авторитетом у власному народі й усьому широкому світі.

Сам президент Айзенгавер схарактеризував незгоду між собою і сен. Новлендом, як різницю тактики, а не принципу. Було б радісною вісткою для американського народу й уярмлених народів світу, коли б дійшло між цими двома мужами до згоди, що вже краще навіть наразитись на небезпеку війни, як вступати на безнадійний і безвиглядний шлях угодівства супроти тих, які шанують лише силу п'ястука і яких загнуздати можна тільки силою.

Ярослав Пастернак

АРХЕОЛОГІЯ В СССР

(2)

(Закінчення).

Хоча у цілій праці М. Міллера виразно позначається важлива, часто передова роля українських дослідників та їх наукових досягнень, але не підкреслено в ній значення піонера-науковця проф. В. Б. Антоновича (1834-1908), історика за фахом, що провадив розкопи могил княжої доби на західній Волині (Крем'янець, Дубно, Луцьк), перший в Україні поставив археологію на науковий рівень, перший читав курси археології в Київськім університеті, створив школу істориків - археологів, головним представником якої був його учень М. Грушевський, організував видання перших археологічних карт та археологічні з'їзди в Україні.

Не має в книжці згадки про дружину В. Антоновича — Катерину Мельник-Антонович, що розкопала 260 могил княжої доби в околицях Рівного, Луцька та Дубна і реферувала про них на XI археологічному з'їзді 1899, р. у Києві. Вони обоє перші докладно роз'яснили старослов'янський похоронний обряд на терені Волині.

Вилишені теж такі українські дослідники, як:

1) проф. В. Т. Ляскоронський (1859-1928), дослідник городищ, могил і змієвих валів у доріччі Сули, Псла й Ворскли на Лівобережжі та визначний нумізматик, що студіями над скарбами римських монет, викопаних на терені Києва, виказав, що він був важливим торговельним пунктом вже в перших століттях по Христі.

2) проф. Е. фон Штерн (1859-1924), одеський дослідник кераміки грецьких причорноморських колоній та трипільської на терені Басарабії (Петрени),

3) С. Гамченко (1860-1934), житомирський археолог, віце-президент ВУАН, що провадив визначну дослідчу працю на Волині, Київщині та в Подонні, виробив методологію археологічних дослідів і створив власну школу археологів (П. Курінний, як вище).

У пленяді українських археологів довоєнного часу бракує теж проф. Хв. К. Вовка (1847-1918), що брав участь у розкопах В. Антоновича на Київщині, лишив праці про мадленське мистецтво й трипільську культуру та був одним з учителів визначного російського археолога А. А. Міллера, авторового брата.

Правда, на думку М. Міллера, київський археолог В. В. В. Хвойка та дніпропетровський Д. Яворницький не мали виробленої методи праці, але в них треба цінити велику любов до рідної старовини, яка й повела їх до теренових дослідів. Зокрема, перший з них залишив тривке ім'я в европейській історії археологічних дослідів відкриттям загальнознаної сьогодні трипільської культури. Його записки давали довший час багаті матеріяли для опрацьовування пов'язаних з її вивченням питань (В. Е. Козловська).

При археологічній сесії 1941 р. в Ленінграді, присвяченій дослідам старих руських городів, можна б згадати, що в ній брали участь теж українські археологи: П. Курінний (Київ), О. Цинкаловський (Володимир Волинський) та автор цих рядків, що виголосив доповідь про свої розкопи в Галичі - Крилосі в українській мові.

Незвичайно цікаві й нові відомості подає М. Міллер про новий курс совєтської археології після 1945 р., який іде по лінії посиленого вивчення етногенези слов'ян. Він відкриває великі можливості для археологів наблизитися до вирішного визначення спірної досі прабатьківщини східніх слов'ян. Намір, гідний признання не тільки з наукового погляду, коли брати до уваги сьогоднішній змаг сил слов'янського й західнього світу. Та совєтські археологи взяли в дечому занадто експансивний курс, що на периферійних теренах може створити нові вогнища спорів у науковому й політичному аспекті. Бо чи знайдуть вони археологічні докази на те, що до прабатьківщини східніх слов'ян належали басейни рік Висли й Волги? Адже сьогодні вже дослідами стверджено, що басейн Висли займали прапредки ранньоісторичних лехітів, сьогоднішніх поляків (И. Костшевскі — Позань 1949, К. Яджевскі — Лодзь 1949), далі, що наші прапредки ніколи не жили в басейні Волги (В. Щербаківський — Прага 1941), та що племена, з яких в культурно - історичному процесі виникли москалі, займали тільки горішнє доріччя Волги (П. Третьяков — Москва 1939).

Та все ж пожвавлені досліди над прабатьківщиною східніх слов'ян можуть дати й позитивні висліди. Досі мало звертали увагу на археологічні досліди княжої доби на терені Румунії. Тепер з найновішої археологічної літератури (Слявія Антіква IV, Познань 1953) довідуємося про посилену акцію румунських археологів на терені цілої сьогоднішньої Румунії в розшуках слідів давніх слов'ян. У північній Добруджі, у місцевості Дінеґетія біля м. Тульчі відкопали недавно (1949-50) багату східньо-слов'янську (українську) оселю з 10-11 ст., що — за археологічними знаходами — мала торговельні зв'язки з Волинню, Києвом, хозарами, надволжанськими болгарами та Візантією і була знищена, мабуть, печенігами.

Нічого тут неймовірного. На цих теренах, у сьогоднішній східній Румунії, знайдеться ще багато більше українських поселень з княжої доби, бож ціла Басарабія аж по Чорне море із згаданим вище Ґалацом (Малим Галичем) включно, належала до держави Ярослава Осмомисла (І. Холмський: Історія України, 1949, карта 1), який в той спосіб „затворив Дунаю ворота" і для цього мусів, напевно, закладати там оселі, теж з військовими залогами. Деякі з них мусіли бути й за Дунаєм, у північній Добруджі, де вже Святослав Завойовник мав свою столицю Переяславець.

Розкопами румунських археологів відкрито в останніх роках кільканадцять слов'ян-

(Закінчення на 3-ій стор.)

О. Син

НЕВДЯЧНИКИ

(Замість фейлетону).

Мотто:
А хто п'є — тому наливайте,
Хто не п'є — тому не давайте.

— Я читав ваш містофейлетон про Пархома — ні з цього, ні з того до мене під церквою пристав хитруватий джентелмен, літ п'ятидесяти.

Сьогодні важко мені сказати, чи в той мент рішила згадка про фейлетон, чи таки вигляд добродія. Так, чи так, я сказав фейлетонно:

— Якщо вам подобається — скажіть це мені, якщо не подобається — скажіть це іншим.

Але моєму співрозмовцеві на жарти не збиралося.

— Я не прийшов вашу річ ні хвалити, ні ганити, тільки продовжити її — сказав серйозно.

— Продовжити?..

— Так, продовжити. Уявіть: перед вами стоїть людина, яка разом з вами стала громадянином цієї країни і разом з вами, на другий день, працю втратила.

— І що ж далі?

— Власне! Далі ваш поїзд не їде. Вам гукнули: „лей-оф — вилазьте!" — і на цьому ваш Пархом свою дію, а ви свій фейлетон кінчаєте. А я в тому моменті саме почав дійства про Пархома акт другий.

— Я не розумію вас...

— Цілком просто: працю в фабриці було втрачено, зате ж громадянство здобуто. Я почав розмишляти, якби на свіжоздобутому громадянстві заробити й за своє безробіття відбитися.

— Пане! — вигукнув я зрезиґновано — ви або бувший ґеній, або бувший паскар!..

— Яка різниця, хто я? — пробачливо всміхнувся добродій. — А втім: невже на другий день після лей-оф-у, а на третій після натуралізації, вас не штурмували знайомі, щоб ви їм на екзамені громадянському свідчили?

— Ні, ніхто.

То дивно — я денно чоловік по п'ять мав. А коли так, то — будь ви ґеній, чи паскар: що було до мене ближче, як спокуса використати свої громадянські папери й казати собі за свідчення платити?

— Та хіба ж це можна?

— Знаєте, як поляк каже: „Усе можна, що не можна — тільки легко й осторожно". Вони просили мене свідчити їм, я боронився, що ніколи мені, праці шукаю („дрібна жінка, діти..."). Потім я натякав, що денно принаймні долярів п'ятнадцять мати мушу, щоб вижививити родину, а вони клепали мене по плечу й багатозначно казали: „якось то буде".

Після таких ясних запевнень я й не ставив ще ясніших вимог. Рахував, просто, що людина — не скотина... І вирахував чистий заробіток: триста долярів.

— І ви справді ті гроші взяли?

— Ні, не взяв, бо... не дали. Я ждав день, ждав тиждень — надаремно. Тоді спитав довжників рубом: „Не казали ви, що якось то буде?" — „Казали" — кажуть безсоромно невдячники — „а хіба ж не є?" Ви нам зробили вислугу, ми зробили екзамени — і якось воно є. Чей грошей за таке не вимагатимете..." — „Чого ж тоді ви, ґаспиди сорокаті, до мене — безробітного лізли?" — „Іменно тому — кажуть — що ти безробітний! Іншому, хто працює, може й треба було б заплатити, бо такий свій заробіток тратить — а тобі за віщо? Словом — ти був ідеальний свідок..."

... — Ну й чим закінчив свою дію і свій фейлетон ваш Пархом... „Серебренний"? — спитав я.

— Міг закінчити дуже погано — ледве з халепи вирвався.

— Невже? Донос на вас зробили, що гроші за свідчення вимагали?

— Ще гірше! Вони, осли сарматські, з ослячої вдячности працю мені знайшли! Ви розумієте: тоді, як я, після п'яти літ праці нарешті лей-оф-у діждався!?.. Як я собі відпочиваю і тридцять п'ять долярів тижнево на життя даром від держави беру. Як, за чотири тижні, моя фабрика знову мене покличе...

НЕВЖЕ Ж УКРАЇНЦІ З КАНАДИ НЕ ЗАЦІКАВЛЕНІ В ТОМУ?

Лист без точної адреси

Мої Дорогі,

Напевно Ви бачили вже перші три числа „Веселки", напевно і те і це переглянули та разом зі мною ствердили, що це буде для нашого малого чи малої прекрасна газетка і напевне, безперебійне і гідне нас та наших дітей видання того журналика. Иде список за списком і добрі люди таки є, зібралася тисячка, друга, — сьогодні вже дев'ята збирається.

Дев'ять тисяч — це поважні гроші. Тільки ж з тими тисячами аж ніяк виходити нам проти тих мільйонів, що їх видають в некористь мого Левка і Вашої Ірочки, — і якщо ми, мої дорогі, не найдемо щонайменш двадцять тисяч, тоді, будь ласка, припинім свої нарікання, що такий чи інший „камікс" псує нам дитину та що той чи цей смаркач не хоче й дивитись на українську дитячу газетку. А от, коли Ви переглядали хоч би й побіжно списки тих, що вже дали свій даток на „Веселку", чи не впало Вам в очі: що дає Ню Йорк, Клівленд, Дакота, Масачусетс і всякі інші американські міста, а прекрасних назв міст і провінцій нашої Канади в цих списках ще менше, як кіт наплакав, бо я нарахував всього кілька Торонтів і два чи три Гемилтони. Шлюс, крапка.

Я нічого не кажу Вам. Я знаю, що Ви для свого Гнатка чи Дарусі прихилили б небо і в неділю Ваші діточки виглядають так, якби Ви просто до церкви прийшли від Ітона чи Симпсона. Тіп-топ, фирст клес, коли я працюю, то хай моя дитина виглядає. І, — я сказав би, — хай тій чи тому з заздрощів очі вилазять. Це дуже похвальна прикмета — любити вбирати діти, дбати про них, давати їм на Ґаму, на „гакістати" й іншу бейзболну нужду, яку вони візьмуть та й за хвилину кинуть, бо на те наставлений тут весь промисл, вся реклама, весь бизнес, щоб люди купували та викидали грошей якнайбільше.

Було б з мого боку нещиро, коли б я Вам з цього приводу робив докори. Бо і мене взяло за серце щойно після того, коли я прочитав прізвище мого знайомого з Америки, який дітей не має, але 3 доляри на фонд „Веселки" дав. Тоді я подумав собі так по-нашому: „Що ж це? Та невже я буду таким дідом, щоб моїй дитині бездітні газетку фундували? Не дочекаєте!.. І щоб ті з ЗДА завжди нам у Канаді показували, що в них, мовляв, грошей, як леду? Ні, і цього не дочекаєте. Канада — не якийсь пасинок, а українці Канади — не пастимуть задніх..."

Апелюю і до Вас, мої дорогі: Що це ми, на наругу нашим братам по той бік Онтерія-Лейку себе дамо? Потім очима світитимемо, коли вони будуть носа дерти, що вони газету для української дітвори поставили?

Виявім наш традиційний змисл на злість їм! Вони по долярові, а ми по два! Вони по два, а ми — по три! І так наш доляр дорожчий і рівнятися їм нікуди! Вони по три — а ми по чотири!

Щоб, коли „Веселка" гарна, велика і кольорова вийде — і коли такий мґр. Кліш з „Арки" в Торонті чи дир. Федів з „Культури" в Монтреалі питатиме Вас, чи Ваш Славчик має вже американську „Веселку", Ви сказали:

— Но се-е-р! „Веселка" не американська, а континентальна і має простягнутись над усіми нашими дітьми, віщуючи погоду та добре верем'я їм і нам, їхнім батькам! Примат у політиці — так, але у „Веселці"?..

А зась! — скажімо. Ми — з Канади!..

Ваш Анатоль Курдидик

Володимир Янів

НІМЕЦЬКІ ДОСЛІДНИКИ ЕВРОПЕЙСЬКОГО СХОДУ НА МАНІВЦЯХ

(5)

У пошукуванні передбачено наступні три можливості: 1) Взагалі зміна цілої системи, яка вказувала б на ідеологічні зміни в східньому бльоці; 2) політичні причини, які могли б мати внутрішній характер (здобуття симпатій населення, потрібних для внутрішньої розгри по смерті Сталіна для скріплення позиції тої чи іншої кліки) або які були б призначені для закордонної пропаґанди в „офензиві миру" (що, мовляв, комуністичний режим звертає увагу на людину і на її потреби і що він, отже, не такий вже відмінний від Заходу); 3) джерело змін могло б бути виключно наслідком господарських потреб, а саме, зваживши, що були в господарстві недоліки, большевики могли рішитися на необхідні зміни. З можливими причинами змін тісно пов'язувалося питання, чи зміни слід розцінювати виключно, як тактичний і переходовий засіб чи як засадничий і тривалий зворот? Дальшою групою цікавих проблем є питання степеня змін, наскільки скріплено споживчий сектор, і наскільки зменшено темп воєнної продукції. При тому мусіло також цікавити, який був справжній ефект змін, тобто, наскільки покращав життьовий рівень і чи призвело це до внутрішньої інтеґрації. І навпаки, чи зменшення темпу у воєнній промисловості зумовило зниження воєнного потенціялу, чи може внутрішня інтеґрація настільки скріпила мораль громадян і робітників, що втрати зі зменшеного темпу були вирівняні. І врешті останньою групою проблем було питання про вплив змін на експорт, чи вірніше на „експортову офензиву".

Як бачимо, проблематику розроблено дуже прецизно, так прецизно, що не на всі питання можна було за актуальним станом відомостей, дістати відповідь. Але те, що ще сьогодні неможливе, може бути здійсненим завтра, і тому студійна програма німецьких господарників мусить імпонувати. На самому з'їзді підійшли вони до розроблення питань в той спосіб, що один науковець (д-р Аммон з Берліну) займався самим Совєтським Союзом, а три наступних — поодинокими сателітними державами чи їх групами (Нойман з Марбурґу говорив про Польщу, д-р Гільденбранд — про Чехію, а проф. Кізеветтер з Берліну — про південний простір). Назагал, відповіді поодиноких прелеґентів покривалися зі собою, і таким чином найбільше значення припало доповіді про самий СССР.

У висліді доповідей і дискусій стверджено, що причин зміни треба шукати рівною мірою в політичній і в економічній площині, але ніщо не вказує на те, щоб зміна мала ідеологічне підложжя і заповідала основну зміну структури. Брак людини зі справжнім авторитетом після смерти Сталіна казав рахуватися з настроями суспільности. Незадоволення, спричинене браком споживчих дібр з рівночасними високими виробничими нормами в індустрії вели до хронічного незадоволення. Низький життьовий стандарт був несприятливий, зокрема, для робітників сателітних держав, в яких до війни були кращі умови життя й праці. Крім цього, при нехтуванні приватної ініціятиви робітник мало заінтересований у праці, якщо в нього не задоволені основні потреби. Отже, зростаюче невдоволення не вело вправді до одвертого бунту, але працездатність робітника фактично впала і була, зокрема, незадовільна в порівнянні із Заходом. Поруч з цими чисто внутрішніми труднощами йшов і зовнішньо-політичний момент: коли вповні виявилося, що СССР до війни не готовий, тоді на зміну бундючної самопевности мусіла прийти теза про мирну „коекзистенцію", але ця теза мусіла бути відповідно уарґументована. Ішло, отже, про доведення, що в СССР життя не дуже різниться від життя в Европі чи ЗДА.

Ці чисто політичні й господарські причини без рівночасної еволюції ідеологічних засад вказують, що йде при змінах тільки про часовий, тактичний засіб, а не про основну перебудову. При темпі індустріялізації виникли кризи, які треба було усунути, щоб згодом можна було продовжувати попередній курс. На те саме зрештою вказує факт, що при скріпленій можливості вияву приватної ініціятиви зовсім нема звороту до приватної власности. Не можна теж перецінювати далекосяжности пересунень точки тяжіння. Йшло тільки про збільшення темпу у виробництві споживчих дібр, а не про зниження виробництва у важкій індустрії. Так, напр., в ЧСР навіть далі підноситься показник виробництва у важкій індустрії (продукція сталі має бути збільшена на 13 відсотків), а тільки що змагається рівночасно до ще більшого звищення відсотку в споживчій індустрії. Про зниження темпу в воєнній індустрії може бути мова тільки у зрелятивізуванні до загального темпу, а абсолютні цифри далі зростають. Зрештою в ЧСР тільки там сповільнено темп, де важка індустрія була щойно в розбудові, а де вона вповні розбудована, там вона діє непослаблено. А втім, і це стримання розбудови в ЧСР не може бути утримане на довшу мету, бо розбудовано індустрію в мало упромисловленій Словаччині, в інтересі якої є саме розбудова промислу, і спинення тієї розбудови доводить до збільшення напруження між словаками й чехами.

ДЕСЯТЬ ПОДІЙ В ЖИТТІ ЧЕРЧИЛА

Коли Черчил прожив 80 років і має за собою шлях, встелений не тільки квітами, але й терням, а вів життя бурхливе, повне пригод і переживань, то, очевидно, дуже трудно вибрати десять подій, які з усією певністю можна було-б назвати „найважливішими". Тому його біограф, англійський політичний письменник А. Мургед, вибравши з життя Черчила десять таких подій, застерігається, що сам Черчил напевно назвав-би деякі інші події, які залишились найдовше в його пам'яті, зробивши на нього свого часу глибше враження. Наприклад, його життя вже в молодості кількакратно висіло на волоску: одного разу човен, яким він плавав по озеру, перевернувся і він мало не втопився; іншим разом він упав в глибоку шахту і важко потовкся; ще іншим разом розбився пілотований ним літак; він мав кілька автомобільних катастроф, пережив три запалення легенів і т. д. Можливо також, каже Моргуд, що Черчил досі згадує із зворушенням свій перший виступ у парляменті, що відбувся більше, як пів сторіччя тому, або не забув хвилювання, з яким ждав вісток про вислід якоїсь морської битви. Проте, власне як людина збоку, біограф Черчила вихопив із докладно відомого йому життя старенького державного діяча таких десять моментів, що їх він уважає за переломові в житті Винстона Черчила, і описав їх в недільному додатку „Ню Иорк Таймсу".

Ось цих 10 межових стовпів на життьовій дорозі людини, що народилась 30 листопада 1874 р. в кульмінаційній точці панування королеви Вікторії:

Маючи 24 роки, у 1889 році, ляйтенант-Черчил брав участь у колоніяльній кампанії Кітченера в Судані і був учасником битви під Омбурман з фанатичними дервішами. Ворожі кінчотчики відрізали його від масиву англійської кінноти, і він пострілами промостив собі дорогу до своїх. Про цю битву він написав у своїх спогадах, як про зразок подвигів, що додають „маєстатичного блиску до вкритої славою війни".

У наступному році Черчил опинився в Південній Африці, як воєнний кореспондент, і незабаром попав у полон до бурів. В полоні він почував себе страшенно нещасливим і писав про цей період так: „Я ненавидів кожну хвилину своєї неволі більше, як будь-який інший період в усьому моєму житті". Він утік з полону і з величезними небезпеками дістався до португальської Східньої Африки. Та втеча розголосила його ім'я в Англії, як героя, і простелила йому шлях до парляменту: його вибрали вперше послом до палати громад в 1900 році.

У 1908 році, мавши 34 роки, він одружився з Клементиною Гозієр, з якою познайомився під час своєї виборчої кампанії в Шотляндії. Це було і досі є щасливе подружжя, з якого народився син Рандолф і три доньки. Четверта донька померла в дитинстві.

У 1911 році великого шуму наробила голосна тоді „облога в Сідней Стріт", на передмісті Лондону. Черчил був тоді вже міністром внутрішніх справ в уряді Ллойд Джорджа. Два бандити замкнулися в домі, а Черчил особисто керував поліцією, що облягала й обстрілювала дім, з якого рясно летіли кулі. У парляменті і в пресі критикували Черчила за ту його поведінку. Він боронився, що це, мовляв, було його обов'язком, але в своїх споминах признався, що почуття не так обов'язку, як цікавости звеліло йому взяти участь в облозі бандитів.

У 1914 році він став першим лордом адміраліції. З англійським допоміжним корпусом він боронив Антверпен проти німців, а в 1915 році керував невдалою операцією у Дарданеллях, після якої вернувся до активної військової служби на терені Франції в ролі командувача куренем. Дарданельська невдача підрізала була його популярність в Англії, спонукавши вийти на якийсь час із публічного життя. Але в 1924 році він вступає знову до консервативної партії, яку 20 років тому залишив, щоб перейти до лібералів. Як міністер фінансів в консервативному уряді Стенлея Болдвіна, стояв знову в осередку уваги англійської публічної опінії, радикальними засобами здавлюючи страйк, на чолі якого стояв пізніший його товариш з міністерської лавки, Ернест Бівен.

Але направду великим став Черчил у 1940 році, коли переможні німецькі війська вийшли були над берег Ля Маншу по французькому боці й безпосередньо загрозили Англії, вперше поціливши її летунськими налетами. Тоді він, як прем'єр на місці Чемберлена, виголосив свою історичну промову, в якій заявив, що не може „нічого більше запропонувати нації, як кров, злидні, сльози і піт", але закликає її до боротьби навіть тоді, якщо Англія залишиться сама.

Ялтинська конференція з Рузвелтом і Сталіним у лютому 1945 році стояла вже під знаком перемоги альянтів над німцями, але водночас викликала вперше сумніви в Черчилові, чи „чесна приязнь" з Совєтами не потягне за собою „похмуру долю для людськости".

Замилування до небезпечних пригод завело його в березні 1945 року над Райн, де після сніданку з маршалом Монтґомері, обидва вони пішли пішком на прогулянку і ледве не попались в полон до німців.

Врешті в 1953 році Черчил зазнав найвищої почести і слави, стоячи праворуч новокоронованої Єлисавети II, як голова всіх прем'єрів усіх частин Британського Комонвелту.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

Святкування Шістдесятиріччя Українського Народного Союзу.

Шікагівська громада відмітила святочно в дні 21 листопада шістдесятирічний ювілей УНСоюзу. Підготовою святкувань займався ще попередній Окружний Комітет Відділів з інж. С. Куропасем, як головою, але саме переведення свята спочивало в руках п. Т. Шпікули, цьогорічного голови Комітету. Визначне місце, що його займає Шікаґо серед поодиноких громад УНСоюзу, наклало на організаторів спеціяльні обов'язки. Було створено ширший Ювілейний Комітет, в склад якого увійшли голови і секретарі усіх відділів округи. Та, на жаль, комітет проявив мінімальну тільки діяльність, зваляючи всю роботу на п'ятиособовий Окружний Комітет Відділів. З прикрістю треба ствердити, що деякі відділи не були взагалі приявними на ніодних окружних зборах в справах ювілею. А підготовчої роботи було направду багато і в гурті можна було її скоріше і справніше виконати. Та це вже справа минулого. Побажати б тільки, щоби в дальшій праці відділи більше співпрацювали зі собою і з Окружним Комітетом.

Неділя — 21 листопада 1954 — була в цілості присвячена Ювілейним Святкуванням. В церквах св. о. Миколая і св. Володимира були відправлені окремі Богослуження в намірені УНСоюзу, а також панахиди по померлих членах. На годину 4-ту пополудні був заповіджений концерт-академія в авдиторії нової школи св. о. Миколая. Та публіка заповнила залю щойно пів до п'ятої.

Програму розпочав хор парафії св. о. Миколая відспіванням американського гимну. Концерт відкрив коротким словом п. Т. Шпікула, який наприкінці попросив всіх тих членів, які є в Союзі 40 або більше років, зайняти місця на сцені. Довгими оплесками вітали приявні тих піонерів братської організації з 87-літнім п. Музикою на чолі. Парафіяльний хор під дириґентурою п. Іванкова виконав чотири пісні, з яких найкраще випав хор з опери „Запорожець за Дунаєм" зі солями п. Марії Грабиш — сопран і п. Володимира Литвина — тенор. Акомпанювала п. Олена Грабищ. П. Адріянна Кришталь продеклямувала з повним зрозумінням знаний вірш Степана Мусійчука „Піонерам Українського Народного Союзу". Головною атракцією програми було ювілейне слово головного предсідника УНСоюзу п. Дмитра Галичина, який з питомою йому легкістю говорив про великі заслуги Ювілята для ширення правди про Україну. На закінчення першої частини концерту п. Вероніка Цеґельська відспівала: 1. Арію Одарки з опери „Купало" — Вахняника, стрілецьку пісню „Накрила нічка" в обробці Грудина і „Ой, нависли чорні хмари" Людкевича. Дуже присмний тембр голосу, прекрасна техніка і дикція, в парі з взірцевою інтерпретацією, зробили цей перший виступ співачки на терені Шікаґа великим її успіхом.

Другу частину програми розпочав п. Степан Куропась, який вказав на ролю УНСоюзу у вдержанні українського духа серед наших поселенців. П. Ельва Барабаш виявилася непересічною піяністкою, у виконанні якої слухачі почули Хорал - Прелюд Баха, Соната — Скарлятті, Ноктюрн Е-моль Шопена і фантазії на українські теми. В другім своїм виступі п. В. Цегельська виконала дві арії з оперети Штравса „Лилик", а як саддаток — Пісню Українських Повстанців. (Акомпаніямент спочивав в руках проф. І. Білогруда). Хор „Сурма" під проводом проф. О. Плешкевича виконав на закінчення концерту три пісні: „Засяло сонце золоте" — І. Недільського, „Гуляли, гуляли" — Нижанківського з баритоновим сольом п. Зарицького) і Пісню про Український Народний Союз Гайворонського. Національним гимном закінчено недовгу, але багату програму.

Безпосередньо по концерті розпочалася народна забава. До танцю приґравала відома оркестра п. Мака. До пізної ночі молодь бавилася і танцювала.

В тому самому часі в їдальні нової школи пані із 125 Відділу, під проводом предсідниці п. Стим, заставили столи до бенкету, в якому взяло участь коло 180 осіб.

Відійшовши від „традиції" організатори ограничили ораторські виступи в часі бенкету. На початку відмовлено молитву, після якої пані запрошували до смачно приготованого індика. Офіціяльну частину розпочав п. Шпікула, який *спеціяльно дякував всім своїм співпрацівникам* за їхній труд при підготові Ювилейних Святкувань, а зокрема членам „Пласту" за їхню допомогу в переведенні самого свята, а паням зі 125-го відділу за підготовання бенкету. По нім говорив п. Галичин. Дальше забрав голос п. інж. Куропась, відчитуючи привіти від поодиноких товариств і організацій, які були зложені на руки Окружного Комітету. І так привіти прислали: Ліґа Американців українського походження, Товариство „Самопоміч", кредитова кооператива „Самопоміч", кооперативне товариство „Самодопомога" (Оселя), Український Робітничий Союз, 55-й і 97-й відділи „Провидіння", ОДВУ, Український Золотий Хрест, Товариство Українських Лікарів, Пластова Станиця, СУМА, Братство Дивізійників, Т-во б. Вояків УПА, 3-й, 4-й і 7-й відділи Гетьманської Організації, Українське Жіноче Допомогове Товариство, Український Музей в Шікаґо, Об'єднання Українських Вет.-Лікарів. Бенкет закінчено знову молитвою.

Не зважаючи на пізну пору, урядники відділів зібралися по бенкеті на коротку нараду з п. Галичином, на якій поодинокі відділи зобов'язалися приббанням відповідного числа нових членів зробити ювілейний подарок Батькові-Союзові.

Т. Л.

Українські теми й композиції в американському концерті.

Оркестра Молодечої Колеґії Райта під керівництвом відомого українського дириґента професора Івана Барабаша, улаштовує в неділю 12 грудня в своїй шкільній авдиторії при Нарт Остин евеню кінцевий осінній концерт п. з. „Музичний Травелог", який охоплює музичні твори Азії, Східньої Европи, Британських Островів та Південної й Північної Америки. Будуть запрезентовані музичні твори різних країн згаданих континентів, як Єгипту, Палестини, Персії, Греції і української Київської держави (з року 800). В оповістці, висланій до місцевих газет, сказано, що „вплив грецької культури і християнства на Східню Европу і на столицю старинної України, місто Київ, буде насвітлений творами Василя Барвінського, а саме його „Хоральною прелюдією" й народною піснею в його обрібці, яка в англійськім тексті подана як „Версез". Крім того буде виконана теж С. Артемовського „Молитва" з опери „Запорожець за Дунаєм", в якій сольову партію відспіває тенор Михайло Мельничин. На закінчення першої частини буде відограна симфонічна поема Франка Ліста, „Мазепа". У програмі, подане ширше вияснення твору Ліста, написаного під впливом поеми Віктора Гюґо „Мазепа". В другій частині програми будуть запрезентовані твори Моцарта, шкотські народні мелодії, дальше американський „Оклагома" Ричарда Роджерса й південно-американська „Фанданґо" Франка Перкінса. Твором П. Чайковського „Невільничий марш" буде закінчена уся програма, яка починається в 3 год. пополудні.

Алентавн, Па.

Громадські імпрези.

На терені нашого міста активно працювали Українська Православна Парафія і ООЧУС, який дав ряд представлень власними силами з гарним успіхом. День Матері влаштувала парафія багатою програмою, яку виконали наші діточки. Роджені тут діти виконали прекрасно 15 хороводів і гагілок під проводом п. Галини Левицької, переплітаючи їх віршиками, а закінчуючи інсценізацією: Мама і Діти. Ролю мами добре виконала Марія Вороняк. Вщерть наповнена родичами і парафіянами та іншими українцями Алентавну — парафіяльна заля нагороджувала щедро своїх діточок, — виступало їх 39, — грімкими оплесками за гарне виконання точок програми. Рецитацію п. н. „Українська Мати" виголосилан п. Г. Левицька.

Старше жіноцтво відсвяткувало 40-ліття існування своєї організації бенкетом під проводом п. П. Лаби в неділю, 24-го жовтня, а молоде, роджене тут, з'організувалося в нову організацію „Дочки Пр. Д. Марії" під проводом п. Анни Федорак мол.

Листопадове Свято влаштовано ц. р. тільки одно і спільними силами парафії й ООЧУС, який очолює п. Хорват. В неділю, 31 жовтня, в церкві відслужив о. парох за усіх борців, що впали за волю України, — Панахиду над могилою, біля якої стояла почесна узброєна сторожа УПА, з членів ООЧУС. Ввечорі влаштована була Святочна Академія - Концерт, яку відкрив о. парох. Реферат виголосив інж. Я. Карп'як. Парафіяльний хор під кер. дякоучителя Василя Каралупи відспівав кілька стрілецьких пісень. Деклямували: п. Г. Левицька вірш „Гекатомба", а далі, діти: Б. Дудченко, Г. Черинявська, В. Мала, Є. Пундяк, Я. Ландеслаєр, П. Перун, Т. Чубенко, Левицькі — Олег, Ігор, Оксана і Люба, Маруся Федорак. Ті ж дівчатка виконали 4 вправи до стрілецьких пісень під кер. ц. Г. Левицької. На закінчення ООЧУС виконав інсценізацію укладу п. Ф. Чубенка п. н. „Козак встає з могили". Головну ролю відіграв прекрасно п. Хорват, а режисерував Ф. Чубенко. Узброєний відділ УПА, на очах козака, успішно атакує ворогів. Приявні українці Аллентавну оплескували щедро цю живу інсценізацію. — Добровільна збірка дала $42.77. по відтягненні видатків вислано на Український Конґресовий Комітет $37.96.

В неділю, 14 листопада, аматорський гурток парафії під кер. дякоучителя відіграв представлення „Зачарований скарб". Режисерував Ф. Чубенко. Гарно виконали свої ролі: циганки з добрим співом Анна Сиґан, писара — Ф. Чубенко, цигана — В. Каралуш, Галі і Леська — Розалія й Григорій Облещуки, старого Буця — О. Попик, інші ролі: Стефа Король, Дм. Ґулич, Костели, А. Стиранка, І. Д. і Є. Гуцайлюки й інші. — Вечірка св. Миколая відбудеться силами шкільних дітей під кер. дякоучителя В. Каралупа в неділю, 19 грудня.

Відрадні події на нашому терені — це научні поступи наших молодих парафіян. И так: п. Марія Турчин стала з цим шкільним роком принципалом школи Френкліна, д-р Іван Соляк відкрив дентистичну канцелярію, а д-р Степан Влацак окулістичну. Щасти, Боже!

Учасник.

Нюарк, Н. Дж.

Героям Базару.

Як попередні два роки, так і цього року філія ОДУМ-у в Нюарку, при співучасті учасників Визвольних Змагань, місцевого відділу ОбВУА, відзначила, 28-го листопада, 33-ті роковини з дня трагічної смерти лицарів української землі, славної пам'яті 359-ти Героїв, які під Базарем склали своє життя на вівтарі нашої рідної Батьківщини,

Академія була попереджена Панахидою в Укр. Православній Церкві, з відповідним словом отця прот. Д. Лещишина. Учасникам роздавано летючки з образом, праці М. Бутинського, який зображав трагічну картину лицарів перед братньою могилою.

Святочний вечір відкрив учасник Визвольних Змагань, сот. Храневич. Він теж попросив присутніх вшанувати пам'ять Героїв однохвилинною мовчанкою.

Реферав виголосив одумівець І. Павленко, схематично проаналізовуючи причини, які привели до трагедії під Базаром та заповіт Героїв для нас.

Дуже гарно, по мистецьки, деклямував п. М. Богацький. Він же був господарем академії.

Р. Дикий продеклямувала „Базар" — де своєю вмілістю зворушила не одне материнське серце.

Чоловічий хор „Трембіта", в доповненому складі, проспівав три пісні. Пісні були виконані дуже гарно, лише відчувалось, що для такого хору — приміщення було трохи замале.

Відповідно вдекорована сцена та перебіг свята залишили в присутніх тривке враження.

Невелика заля була вщерть виповнена українським старшим громадянством та молоддю з усіх земель Соборної України.

Оля Савонів.

АРХЕОЛОГІЯ В СССР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ських осель княжої доби теж по західньому боці Карпат, у Семигороді (Слявія Антіква IV, 1953, 445-446). Було переглянено теж магазини-фонди тамошніх музеїв, у яких віднайшлася тепер давня слов'янська кераміка з 50 різних місцевостей Семигороду, головне в долині р. Мурешу, затаювана досі румунською владою з політичних причин. Монографічно опрацював її тепер К. Горідт (Чераміка слява дін Трансільванія, Букарешт 1951).

Слов'янським плем'ям, що в ранній княжій добі займало сьогоднішню Карпатську Україну, східню Словаччину та Семигород, могли бути — думаємо — одні тільки білі хорвати., що їх вже Шахматов (1911) уважав за предків карпатських русинів, а В. Пачовський клав їх державу, під володінням князя Ляборця, між ріки Нітру та Тису (Історія Закарпаття, 1946, 21). Цю думку ми розвинули були в окремій доповіді на науковій сесії Держ. Університету ім. Франка у Львові у 1941 р. і приявний на сесії акад. Б. Греков вповні погоджувався з нею.

Білі хорвати могли жити і в північно - східній частині сьогоднішньої Угорщини, тому теж і мадярські археологи дістали наказ дошукуватися у себе слідів давніх слов'ян. Та це, поза двома-трьома похованнями, не дало ще бажаних вислідів. Кращі результати мають мадярські філологи (Беке, Гітарфи, Кальман, Кірай і ін.). в дослідах над впливами давньої української мови на мадярську, але це не входить уже в рямці археологічної науки.

Нарешті треба ствердити, що праця проф. М. Міллера є цінним вкладом в історію української археології. Автор дає чітку аналізу розвитку археологічної думки в кожному періоді (дореволюційні часи, доба НЕПУ, розгром археологів 1930-34, довоєнні й післявоєнні часи), подаючи при цьому влучні критичні завваження. У свою працю М. Міллер вложив велике знання обставин, осіб та фактів, зібране впродовж своєї 50-літньої активности на полі археології у південній Україні (Донеччина, Приозів'я), і це надає їй тривкої історичної вартости. Праця має появитися теж в англійській мові, що буде важливе для української справи, бо вона ілюструє фактами працю українських археологів та інформуватиме англомовний світ, хоча й не вповні, про їхній вклад у загальну скарбницю археологічної науки в Европі.

Думаємо, що у виданнях Інституту для вивчення історії й культури СССР появиться не тільки заповіджений Бюлетень в українській мові, але й наукові праці, в цьому числі й з археології України, що було б першим того роду виданням в українській археологічній літературі.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу вашим країнам та нашому народові!

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 70 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Во належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

ДОПОВІДЬ ПРОФ. Ю. ШЕРЕХА В КОЛУМБІЇ

Український Студентський Клюб при Колумбійському Університеті повідомляє, що доповідь професора Юрія Шереха-Шевельова про українську підсовєтську літературу відбудеться в середу, 15 грудня, о 7-й год. вечора в Fayerweather Lounge (доїзд поїздом B'way 7th Avenue Line I. T. R. до 116 вулиці).

ДЛЯ ТОЧНОСТИ

У повідомленні про доповідь представника УНРади, ред. М. Воскобійника, в Ню Йорку, в суботу 11-го грудня, поміщеному у вчорашньому числі „Свободи", помилково подано, що видавцем „Національної Трибуни" була ООЧСУ. На ділі, „Національну Трибуну", як довго вона появлялася, видавала окрема Видавнича Спілка „Національна Трибуна". Ред.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

Спорт

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

МАРІТІМО — СІЧ 2:3 (0:2).
Ньюарк, 12 грудня. — В третій черзі гор за чашу Аматорів Америки, Січ святкувала свою першу перемогу над Марітімо. Вже в 3-й хвилині Ю. Голюка (з подачі Маланчука) гарним стрілом добуває провадження для Січі. Січовики переважають дальше і в 20 хвилині Федишин гарним вибігом, на загравання Вітюка, посилає м'яч вдруге у ворота португальців.
В другій півгрі Марітімо приходить до голосу після воріт, добутих у 55-й хв. з несподіваного випаду. Що дальше гра стає рівноряднаю, але карний кон Павлюка в 78-й хв. остаточно припечатує перемогу Січі. На п'ять хвилин перед кінцем Марітімо стріляє другі ворота з вільного, але дальші погоні їх цілої одинадцятки за м'ячем вмло відбивають Січовики.
Цей успіх завдяки доброму стартові і жертвенності усіх змагунів добула Січ у складі: Гевко, О. Голюка, Лютак, Посмітюх, Олинець, Клюків, Павлюк, Столяренко, Маланчук, Вітюк, Ю. Голюка, Понось, Федишин.

В. С.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

Ню Йорк, Н. Й.—Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", відд. 117, відбудуться в суботу, 18-го грудня, о год. 8-ій веч., при 33 Е. 7-ма вул. /П. Просимо всіх членів явитися на зборах, а тих, що не вирівняли ще своїх вкладок, обов'язково це зробити. — С. Кучма, предс.; В. Калина, фін. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 12-ій вполудне. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки, щоби не переносити на другий рік. — Когут, секр.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла, відд. 296, повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня в У. Н. Домі, 1400 — 4 Евеню, о год. 2:30 попол. Проситься всіх членів прибути раз в рік, с важна справа до вирішення та буде вибір уряду на 1955 рік. Довгуючих членів напоминається вирівняти свої залеглости. — Є. Деркач, предс.; М. Земледух, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні збори Т-ва „Дністер", відд. 361 відбудуться в суботу, 18-го грудня, о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Евеню „А". Будуть відчитання протоколу з попередніх річних зборів, звіти (фінансовий, контрольної комісії, опікунів хворих, домівки, підприємств), вибір предсідника виборчих зборів, звіт уступаючого уряду, вибір нового уряду, план праці на майбутнє, внески й запити. У зборах обов'язані взяти участь всі члени Т-ва „Дністер", Перед зборами приймається вплату членських вкладок. Всі книжки, випозичені членами з бібліотеки, мусять бути повернені. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас; В. Барагура, рек. секр.

МАҐАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. — Відд. 28 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, в церковній залі Маґаной Сіті, Па., о год. 1 попол. Буде вибір нового уряду, тому присутність обов'язкова. — І. Галіда, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Т-во „Згода", відд. 20, повідомляє членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2 попол., в Укр. Хаті при Грейлінг вул. Обов'язком кожного члена прибути на ці збори, бо вибір уряду на 1955 рік і є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просить ся вирівняти свої довги, а противним разі будуть суспендовані. — М. Приходко, предс.; Н. Триш, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла, відд. 352, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 19. грудня в залі де звичайно о 2. год. попол. Буде звіт уряду і вибір урядників на 1955 рік. Просимо також вирівняти свої довги, щоби наш секретар міг перебрати книжки без довгів. Хто має знайомих, що ще не є членами Союзу, прошу привести на збори, або повідомити секретаря, я їх зараз запишу. — І. Витязь, предс.; Д. Яворський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов", відд. 370, повідомляє всіх своїх членів, що загальні річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, зараз по скінченні Служби Божої, о год. 11:30 перед полуднем, в церковній залі при 127 Парк Ст. Уряд взиває всіх членів прибути на річні збори, тому, що буде вибір урядників на рік 1955, та звіти з діяльности. Довгуючих членів напоминається вирівняти свої довги, щоб оминути суспенди. Є справи як „пауер бенефіт" для цікавости всіх родичів, які мають свої діти вписаних як членів У. Н. Союзу, бо тепер ведеться збірка на „Веселку" дитячий журнал. — К. Стасюк, предс.; І. Куць, кас.; Р. Голубович, рек. секр. В. Гіна, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Відд. 140 повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться 19. грудня зараз по великій Сл. Божій, в церковній залі, 526 W. Rayen Ave. Просить ся всіх членів прийти і вирівняти свої вкладки. Буде звіт і вибір уряду на 1955 рік і ухвали на черговий рік. — М. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.-кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 291, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2-ій попол., в У. Н. Домі при Вест 14. вул. Просить ся всіх членів прибути обов'язково. І. Клим, предс.; В. Гузій, кас.; І. Вільшанецький, рек. секр.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Б-во св. о. Николая, відд. 13, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2-ій попол., в залі Укр. Гор. Клюбу, 402 — 25th St. Буде вибір уряду на 1955 рік, тому обов'язком кожного члена прибути, як рівнож є важні справи до полагодження. — А. Урбан, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Б-во св. Арх. Михаїла, відд. 55, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 2-ій попол., в церковній залі, 1506 Чорч вул. Просить ся членів прибути на час, вислухати звіту секретаря та вибрати уряд на 1955 рік. Членів, що є суспендовані, можуть бути прийняті наново, якщо заплатять свої залеглі вкладки. — П. Чайковський, предс.; Ф. Деменчук, кас.; А. Ціздин, секр.

МАҐАНОЙ СІТІ, ПА. — Т-во Запорозька Січ, відд. 305, повідомляє членів, що річні збори відбудуться 19-го грудня зараз по Сл. Божій о год. 11:30. Просить ся всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглости, щоб довгів не переносити на черговий рік. Хто не вирівнює своїх довгів цего року буде суспендований. Прийдіть і приведіть з собою нових членів. Будуть важні справи до полагодження і буде вибір урядників на 1955 рік. Контроля світувати-ме з доходів і розходів за цілий рік. — Н. Ботог, предс.-кас.; М. Гентош, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата, відд. 217, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 2-ій попол., в церковній залі. Буде вибір уряду на 1955 рік, тому обов'язком кожного члена прибути на збори. Є інші важні справи до полагодження. — В. Колоданський, предс.; А. Іваніш, фін. секр.; І. Держич, кас.; В. Гречух, рек. секр.

КЕМПБЕЛ, О. — С-во Пр. Діви Марії, відд. 119, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, о 3-ій год. попол., в У. Н. Домі, 165 Gordon Ave. Присутність всіх конечна. Буде звіт уряду за 1954 рік і вибір уряду на 1955 рік та інші справи. — Анна Стадник, предс.; Марія Сокіл, кас.; Марія Вілан, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Річні збори Сест. св. Ольги, відд. 318, відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 1:30 попол., в новій залі Клюбу на Нюпорт Ев. Просить ся всіх членів прийти. Буде вибір уряду на 1955 р. — Ю. Сидор, предс.; В. Дворник, кас.; С. Саюк, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла, відд. 147, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, в парафіяльній залі, 803 Фронт стр., о 1-ій год. попол. Обов'язком кожного члена прийти. Буде звіт уряду і контролі та вибір уряду на 1955 рік. Просимо вирівняти всі вкладки, щоб не переносити довгів на наступний рік. — І. Заворський, пр.; Г. Віленкий, кас.; І. Федорак, секр.

РОМ, Н. Й. — Б-во св. Михаїла відд. 121 повідомляє усіх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2-ій попол., в залі У. Н. Дому 212 Canal St. Просить ся всіх членів прибути хоч раз в рік та вислухати звіту уряду. Контрольної комісії та вибрати уряд на рік 1955. Довгуючих членів напоминається, щоб вирівняли свої довги за рік 1954. Д. Іванців, предс.; В. Чуйко, кас.; О. Гадз, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відбудуться в суботу, 18-го грудня, о год. 7:30 веч. на 485 Main St. у Вінярського. Просить ся всіх вирівняти свої вкладки і прийти на збори. — І. Бурний, секр.

ВАЙОН, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 281, повідомляє усіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в п'ятницю, 17. грудня, о год. 8-ій веч., в залі У. Н. Дому, 33-35 Вест 19. вул. Кожний член повинен прибути, є багато справ до вирішення, буде звіт уряду і контр. комісії за 1954 та вибір уряду на 1955 рік. Хто не прийде на річні збори, буде караний згідно зі статутом. — І. Довгань, предс.; Я. Лаврів, кас.; А. Бачинський, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.—Т-во ім. І. Франка, відд. 372, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 18-го грудня, о год. 7. веч., в Домі VFW, Вашингтон вул. Просить ся всіх членів обов'язково прийти і вирівняти свої вкладки. — А. Кручак, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. — Т-во „Вільні Козаки", відд. 116, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 3. попол., в залі Укр. Католт. Громади, 1195 Deutz Ave. Буде звіт уряду за 1954 р. і вибір уряду на 1955 р. Обв'язком всіх прийти. Просить ся привести нових членів. Контр. комісія має прибути до секр. в суботу, 18-го грудня, о 7. год. веч., 331 Second St. — М. Чуриляк, пр.; М. Думанський, кас.; П. Стадник, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Подаємо Рідним і Знайомим сумну вістку, що дня 25-го жовтня 1954 р. упокоївся в Бозі наш найдорожчий брат і стрийко

ВОЛОДИМИР БЕЗКОРОВАЙНИЙ
емер. залізничний інженер.
Покійний походив з Тернополя і довгий час перебував у Відні.
Похорон відбувся в Відні дня 30. жовтня 1954 р.
Вічная Йому Пам'ять!
ВАСИЛЬ І СТЕФАНІЯ БЕЗКОРОВАЙНІ
з дітьми Нілею і Любомиром, зятем Євгеном і внуком Андрієм.

В першу річницю смерти
бл. п. **ЙОСИПА ЗАФІЙОВСЬКОГО**
відбудеться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в суботу, 18-го грудня 1954 р., о 8-ій год. рано в церкві св. Юра в Ню Йорку при 7-ій вул., про що повідомляє
ДРУЖИНА.

Вступайте в члени УНСоюзу!

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В СВОБОДІ!

ТАРЗАН, ч. 3382. Слово потіхи.

Пролунав вигук, коли Ел Магмуд скотився з коня. Його заступник Рамбул завернув і погнався назад.

Рамбул зігнувся понад ним. — Алі... Рамбул... мій син, — стогнав Ел Магмуд... — Стріла.. швидко... я вмираю.

— Пст! Не говори, Магмуде, — сказав Рамбул — Ви будете жити... як вічні сніги Кіліманджаро...